

Täysistunto

Torstai 7.6.2018 klo 16.05—18.28

6. Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön Suomen valtuuskunnan kertomus Etyjin parlamentaarisen yleiskokouksen toiminnasta vuonna 2017

Kertomus K 9/2018 vp

Valiokunnan mietintö UaVM 5/2018 vp

Ainoa käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Käsittelyn pohjana on ulkoasiainvaliokunnan mietintö UaVM 5/2018 vp.

Keskustelu

18.12 **Matti Vanhanen kesk** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Etyjin kohdalla pitää muistaa sen perustehtävä. Sen tehtävänä on pyrkiä vahvistamaan ja vakauttamaan Euroopan turvallisuutta, ja Etyjin periaatteet yhdessä YK:n peruskirjan kanssa muodostavat edelleen Euroopan turvallisuuden peruspilarin ja normatiivisen pohjan.

Ukrainan kriisi näkyi ulkoasiainvaliokunnan lausunnon mukaan myös Etyjin parlamentaarisen yleiskokouksen toiminnassa edelleen vuonna 17. Yleiskokouksen täysistunto ei esimerkiksi kyennyt yksimielisesti hyväksymään loppuasiakirjaa Minsk Declaration Venäjän äänestettyä sitä vastaan. Tämä kertoo tietysti siitä, että ongelmat ovat hyvin suuria. Mutta olen samaa mieltä siitä, mihin äskeisessä keskustelussa edustaja Kauma päätti puheenvuoronsa, että niissäkin asioissa, joista yhteisymmärrystä ei löydetä, on tärkeää, että tätä dialogia jatketaan. Ulkoasiainvaliokunta lausunnossaan pitää myönteisenä Suomen valtuuskunnan pyrkimyksiä tiivistää parlamentaarista yhteistyötä konfliktinratkaisupyrkimyksissä.

Tämän dialogin ja vuoropuhelun ohella valiokunta korostaa lausunnossaan Etyjin työssä järjestön kenttämissioiden tärkeyttä. Valiokunta on jo aiemmissa yhteyksissä kiinnittänyt huomiota Ukrainan mission henkilöstön turvallisuusriskeihin. Huoli on tältä osin edelleen aiheellinen, ja valiokunta pitää tärkeänä, että asiaan kiinnitetään huomiota henkilöstön turvallisten ja toimivien työolosuhteiden varmistamiseksi.

Sitten, arvoisa puhemies, Etyjin ja Euroopan neuvoston parlamentaarisilla yleiskokouksilla on sisällöllistä kosketuspintaa keskenään ja ulkoasiainvaliokunta pitää myönteisinä pyrkimyksiä tiivistää yhteistyötä ja vuoropuhelua Suomen delegaatioiden kesken tämän kosketuspinnan hyödyntämiseksi ja toiminnan sekä kannanottojen johdonmukaisuuden varmistamiseksi. Molemmissa yleiskokouksissa Suomen valtuuskunnat joutuvat käsittelemään ongelman juuriltaan hyvin samoja kysymyksiä, ja siksi tämän keskinäisen yhteistyön tiivistäminen myös täällä eduskunnan sisällä on tärkeää.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 63/2018 vp

18.14 **Kimmo Kivelä sin:** Puhemies! Ulkoasiainvaliokunnan mietinnössä ovat kiteytettyinä sanat ”Etyjin periaatteet yhdessä YK:n peruskirjan kanssa muodostavat Euroopan turvallisuuden peruspilarin ja normatiivisen pohjan”. Valtuuskunnan kertomuksessa sanotaan, että Etyjin toiminta nojaa perusarvoihin, joita ovat demokratia, oikeusvaltio ja ihmis-oikeudet, kuten ilmaisun- ja uskonnonvapaus.

Kun kysymys on Suomen valtuuskunnan kertomuksesta, niin haluan korostaa sitä, että Suomella on erittäin aktiivinen, innostunut ja osaava valtuuskunta. Ministeri Kanerva on rauhanvälityksen erityisedustaja, ja Etyjin kokouksissa voi kyllä sanoa, että ministeri Kanerva on Mister Etyj. Hänen arvostuksensa on huikean korkealla tasolla ja luonnollisesti myös hänen osaamisensa ja laaja-alainen verkostoitumisensa.

Edelleen, Suomen valtuuskunnan aktiivisuus on näkynyt siinä, että Suomen valtuuskunta on miltei poikkeuksetta järjestänyt kokousten yhteydessä oheistapahtumia, jotka ovat saaneet runsaasti vastakaikua ja arvostusta, ja edelleen suomalaiset ovat olleet aktiivisia osallistumaan vaalitarkkailuihin. Itse olin edustaja Raatikaisen kanssa Armeniassa viime vuonna vaalitarkkailussa, ja edustaja Raatikainen oli lisäksi viime vuonna edustaja Rossin kanssa Saksassa vaalitarkkailussa.

Kuten edustaja Anttila totesi Euroopan neuvoston kertomuksen käsittelyn yhteydessä, Euroopan neuvoston parlamentaarinen kokous joutuu valitsemaan uuden presidentin. Sama tilanne on edessä myös Etyjissä, sillä itävaltalainen puheenjohtaja Muttonen ei niin ikään uusinut parlamentin jäsenyyttään.

Ja kuten täällä Euroopan neuvoston kertomuksen käsittelyn yhteydessä todettiin liittyen Venäjään, niin vaikka viime kesänä yksimielisyyttä ei saavutettu Ukrainaan liittyvässä asiassa, on kuitenkin hyvä asia, että Venäjä on dialogissa mukana, ja tästä on hyvä kaikin tavoin pitää kiinni.

18.17 **Pia Kauma kok:** Arvoisa puhemies! Toimin viime kaudella Etyjin Suomen valtuuskunnassa ja viime viikolla sain tietää, että minut on taas nimitetty tähän valtuuskuntaan, ja olen oikein hyvilläni tästä asiasta.

Kuten edustaja Kivelä tuossa totesi, niin suomalaisia on arvostettu siellä. Esimerkiksi siinä tilanteessa, kun tuli tämä Krimin valtaus ja siihen liittyvät tilanteet, niin kyllä suomalaisia pyydettiin erilaisiin valtuuskuntiin ja tehtäviin, joissa sitä tilannetta lähdettiin ratkomaan, erityisesti tietysti edustaja Kanervaa, mutta myös muita henkilöitä. Meitä on aina arvostettu siinä, että meidän suhtautumisemme on neutraali mutta kuitenkin määrätietoinen silloin, kun pitää joitakin asioita lähteä korjaamaan.

Edustaja Vanhanen tuossa nosti esiin yhtäläisyyksiä ja kenties vähän eroakin Euroopan neuvoston ja Etyjin välillä. Siellä on hyvin paljon yhtäläisyyksiä, mutta yksi ero on tietysti suoraan turvallisuuspolitiikkaan liittyvä. Itse olin viime kaudella raportöörinä turvallisuuspolitiikan komiteassa. Aiheena oli asevalvontasopimusten päivittäminen nykyaikaan nyt, kun enää ei pelkästään perinteisin menetelmin sodita vaan on siirrytty hybridiaikaan. Siinä mielessä myöskin nämä sopimukset, joita sitten noudatetaan jäsenmaiden kesken, tulee päivittää, ja olisi mielenkiintoista myöskin kuulla, millä tavalla näitä uudistuksia ollaan käytännössä lähdetty viemään eteenpäin ja ovatko maat sitoutuneita näihin.

Ja aivan kuten Euroopan neuvostossakin, pidän todella tärkeänä, että Venäjän kanssa ja myöskin noiden entisen Neuvostoliiton maiden, joita on siis enemmän kuin mitä on Euroopan neuvostossa mukana, kanssa pidetään dialogi hyvin aktiivisena.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 63/2018 vp

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi valiokunnan ehdotuksen kannanotoksi kertomuksen K 9/2018 vp johdosta. Asian käsittely päättyi.